

Препоруке за наручиоце

- Успоставите јасне и свима доступне интерне процедуре за планирање и спровођење јавних набавки, као и за праћење извршења уговора.
- Планирајте поступке јавних набавки у складу са стварним потребама и буџетским могућностима.
- Добро истражите релевантно тржиште за сваки предмет набавке.
- Користите претходно јавно саветовање у процесу израде документације.

Препоруке за понуђаче

- Редовно пратите огласе јавних набавки на Порталу и прилике за учешће у поступцима.
- Узмите учешће у претходним јавним саветовањима наручиоца у процесу израде документација.
- Обратите пажњу на уговоре додељене без претходно спроведеног поступка.
- Будите свесни својих права у јавним набавкама, посебно у делу подношења захтева за заштиту права.

Јавне набавке у Србији

У 2018. години закључено више од 120 000 уговора вредности веће од 400 милијарди динара.

Учешће јавних набавки у бруто домаћем производу износило је 7,98% што је на нивоу просека за последњих пет година.

Огласи јавних набавки доступни су на portal.ujn.gov.rs.

Више информација о систему јавних набавки у Србији доступно је на www.ujn.gov.rs.

ИПА 2013 пројекат „Подршка даљем
унапређењу система јавних набавки у
Србији“

Спречавање корупције у јавним набавкама

Ова публикација објављена је уз финансијску помоћ Европске уније. За садржину ове публикације искључиво је одговорна Управа за јавне набавке и конзорцијум предвођен *GIZ International Services* и та садржина нипошто не изражава званичне ставове Европске уније

Јавне набавке и корупција

Циљеви регулисања јавних набавки су:

- стварање услова за несметан промет добара, радова и услуга
- допринос развоју привреде
- успостављање финансијске дисциплине
- економично и ефикасно коришћење јавних средстава
- вредност за новац – што повољнији однос између оног што је плаћено и вредности која је добијена.

Јавне набавке су област у којима јавни и приватни сектор улазе у веома значајну финансијску интеракцију те су из тог разлога један од главних кандидата за корупцију, погодовања и подмићивања.

У јавним набавкама може потенцијално да дође до сукоба јавног интереса који имају држава и грађани са приватним интересом.

Присутан је ризик од радњи и појава које имају за циљ незаконито фаворизовање одређених понуђача и дискриминацију осталих, а у сврху задовољења одређених финансијских, политичких и других интереса.

Корупција поскупљује јавне набавке и не дозвољава оптималну алокацију јавних средстава, а на дужи рок угрожава опште функционисање правне државе те друштвени и привредни развој.

Ризици корупције

Корупција се јавља тамо где постоји прилика. Корупција се може појавити у свакој од главних фаза процеса јавних набавки.

Планирање и припрема поступка

Припрема буџета и плана набавки, одређивање потреба наручиоца, као и израда документације о набавци су ризични јер постоји могућност да су одређене коруптивне радње, које ће да се остваре у каснијој фази процеса набавке, већ испланиране у овој фази.

- Буџет за појединачну набавку може да се одреди у нереално високом износу.
- У плану набавки могу се да се непотребно наводе добра, радови или услуге за којима наручилац нема стварне потребе.
- Планирање непотребних набавки може да буде последица погодовања одређеним привредним субјектима.
- У фази израде конкурсне документације постоји опасност дефинисања одредби које погодују одређеном привредном субјекту, највише у делу техничких спецификација, критеријума за квалитативни избор привредног субјекта и критеријума за доделу уговора.

Спровођење поступка

Законом регулисани поступци смањују ризик корупције, посебно због постојања заштите права, али он ипак постоји.

- Неједнаки третман потенцијалних понуђача при чему преферирани привредни субјект добије више информација од осталих.

- Одавање поверљивих информација.
- Намерна погрешна примена одређених правила прегледа и стручне оцене понуда у корист преферираног привредног субјекта.

Извршење уговора

Обавеза наручиоца је да контролише да ли је извршење уговора о јавној набавци у складу са условима који су одређени у конкурсној документацији и изабраном понудом.

У процесу јавне набавке велики ризик од корупције постоји управо у фази извршења уговора.

Одступања између закључених уговора и њиховог стварног извршења често пролазе неопажено.

Недозвољене измене уговора које се односе на:

- Повећање цене у односу на понуђену кад нису испуњени законски услови.
- Уговарање додатних испорука или радова за које не постоји стварна потреба и кад нису испуњени законски услови.
- Испоруку добара, пружање услуга или извођење радова мањег квалитета од траженог и понуђеног.
- Уговор који не извршавају стручњаци наведени у понуди.
- Уговорене количине, непридржавање рокова те извршавање уговорних обавеза на непрописан начин.